

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
Operacja realizowana przez Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w województwie podlaskim wspólnie z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Poradnik dla właścicieli lasów (3)

Warto zadbać o uprawę

Czy warto wydawać pieniądze na pielęgnację upraw leśnych i młodników? Warto, gdyż zabiegi pielęgnacyjne mają na celu otrzymanie w jak najkrótszym czasie drzewostanu zdrowego, odpornego na czynniki atmosferyczne i dostarczającego cennego surowca. Zaniedbania przynoszą szkody, których usuwanie wymaga większych nakładów niż pozorne oszczędności

W zależności od wieku upraw wyróżnia się dwa etapy prac pielęgnacyjnych:

- pielęgnowanie upraw (w okresie od powstania uprawy do 3–4 lat),
- czyszczenia wczesne (od 3–4 lat do momentu osiągnięcia zwarcia, czyli zetknięcia się ze sobą koron młodych drzewek).

Młode pokolenie drzew, wymaga zwykle pielęgnacji od pierwszych lat życia. Pierwsze zabiegi, zwane w terminologii leśnej **pielęgnowaniem gleby**, polegają na jej spulchnianiu w pobliżu sadzonki za pomocą motyki lub (narzędzi) mechanicznych (opielacze, brona talerzowa). Zabieg ten poprawia strukturę gleby, zwiększa zawartość tlenu oraz sprzyja przesiąkaniu wody w głąb, poprawiając warunki wzrostu. Przy okazji niszczy się pojawiające przy sadzonkach chwasty.

Zwalczanie chwastów – najczęściej za pomocą wykaszarek spalinowych, kos i sierpów – wymaga wprawy. Nieumiejętne używanie narzędzi może doprowadzić nie tylko do uszkodzenia sadzonek, lecz również uszkodzenia ciała. **Wykaszenie chwastów** należy wykonywać przed samym kwitnieniem (maj, czerwiec), by nie spowodować ich szybkiej regeneracji i konieczności powtórzenia zabiegu. Opóźniając zabieg, nie pozwalamy zagłuszonemu sadzonkom na wykształcenie prawidłowego przyrostu.

Kosimy pod kątem, najniższej przycinając chwasty rosnące najbliżej sadzonki. Lejkowate zagłębienie wśród roślinności pozwala na uniknięcie nadmiernego nasłonecznienia i wystawienia drzewka na działanie wiatru. Zabiegi te należy prowadzić aż

do przerośnięcia przez sadzonki gęszącej okrywy zielnej (3–4 lata).

W starszych uprawach wykonujemy **czyszczenia wczesne**. W tym czasie wykonujemy **regulowanie składu gatunkowego** poprzez usuwanie nadmiernej ilości krzewów, odrosli i nalotu niepożądanych drzew lekkonasiennych (brzozy, osiki, wierzby). Czynność tą powinno się wykonywać ostrożnie, usuwając tylko te osobniki, które przeszkadzają we wzroście uprawianych gatunków.

Potrzeba **regulowania stopnia i rodzaju zmieszania** poszczególnych gatunków w uprawie wynika z różnego tempa wzrostu poszczególnych gatunków. Dlatego już na etapie zakładania uprawy powinniśmy tak rozmieszczać gatunki na powierzchni, by tworzyły grupy lub kępy. Taką formę zmieszania uznaje się za optymalną, gdyż pozwala na rozwój drzew bez wzajemnego przygłuszania. Na tak założonej uprawie łatwiej jest łagodzić przejścia między kępami czy grupami. Łagodzenie przejść polega na usuwaniu osobników z brzegu kępy gęszącej inne osobniki rosnące wolniej.

W uprawach, zwłaszcza sosnowych, pojawia się **problem przerośnięć**, drzewek, które wybijają się ponad otoczenie i gęszą sąsiadów. Osobniki te w późniejszym wieku zostaną **rozpierzaczami** – zajmą dużą powierzchnię i wytworzą złe jakościowo drewno. Pojedyncze przedrosty usuwamy bądź ogławiamy poprzez obcięcie wierzchołka. Można także zastosować obrączkowanie (usunięcie kory wraz z łykiem na pewnym fragmencie drzewka).

Cięcia w czyszczeniach wczesnych mają charakter selekcji negatywnej. Prowadzi się je w celu poprawienia stanu sanitarnego uprawy poprzez usuwanie drzewek chorych i wadliwych: źle ukształtowanych, rozwidlonych, krzywych, opóźnionych we wzroście. Należy je prowadzić systematycznie, powtarzając w miarę potrzeby. ♦

Tadeusz Zawistowski

Inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Rudka

Czerwiec i lipiec

Te dwa miesiące to pora na wykonanie zabiegów hodowlanych w najmłodszych lasach, uprawach i młodnikach, niezależnie od tego czy powstały z sadzenia, czy w sposób naturalny z samosiewu. Pamiętajmy, że to od prawidłowego wykonania zabiegów pielęgnacyjnych zależy jakość, odporność i zdrowotność przyszłego drzewostanu.

W przypadku pielęgnacji upraw niezwykle ważna jest **terminowość wykonania prac**, które powinna poprzedzić wizyta w lesie i obserwacja, na ile zabieg jest już konieczny. Na pewno wilgotna, upalna pogoda sprzyja bujniejszemu rozwojowi roślin, skutkiem czego drzewka mogą zostać w krótkim czasie przygłuszone.

Na łąkach czerwiec to czas późnych sianokosów, a na uprawach leśnych ostatni moment na **wykaszenie chwastów na uprawach** (najlepiej kosić je przed kwitnieniem). O ile jednak na łące zależeć nam będzie na słonecznej pogodzie, by wysuszyć siano, o tyle uprawę wykaszać można w gorszych warunkach, np. w przerwie sianokosów spowodowanej kiepską aurą. Wykaszenie wymaga nieco wprawy, gdyż nieumiejętne używanie narzędzi może doprowadzić nie tylko do uszkodzenia lub nieopatrzonego wycięcia sadzonek, lecz również uszkodzenia ciała posługującego się tym narzędziem.

Na uprawach możemy wykonać także **spulchnianie gleby**.

W młodnikach wykonujemy **czyszczenia wczesne**. Więcej na ten temat – w ramce obok.

W tych miesiącach w lesie milnie warkot pilarek. **W okresie letnim z reguły nie poszukuje się drewna**, m.in. z uwagi na gorsze warunki pogodowe i jego wilgotność (wysokie temperatury powodują szybsze zaparzenie i pogorszenie jakości wypełnionego sokami drewna).

Wczesnym latem warto **skontrolować stan ogrodzeń upraw**. Uszkodzenie kilkusetmetrowej siatki w jednym miejscu wystarczy, by prędzej czy później na uprawę dostały się zwierzęta, które zniweczą ogromne nakłady pracy.

W czerwcu i lipcu (do 31 VIII) ARiMR przyjmuje wnioski o pomoc na zalesianie gruntów w ramach PROW.